

Ба 59526

II. Образцы бѣлорускаго нарѣчія разныхъ мѣстностей, доставленные Н. П. Авенариусомъ.

I. ОТРЫВОКЪ ИЗЪ СКАЗКИ ПУШКИНА О РЫБАКѢ И РЫБКѢ ВЪ СРАВНИТЕЛЬНОМЪ ПЕРЕВОДѢ НА БѢЛОРУССКОЕ НАРѢ- ЧІЕ РАЗНЫХЪ УѢЗДОВЪ.

Слонимскій уѣздъ.

Бѣлостокскій уѣздъ.

Пòкаска абъ рыбаку́ и абъ
ры́бци.

Жыў стары зъ сваёю
старою бабою калѣ самага
сіняго мòра. Енѣ жылі
у развѣленой землянцы
рòўно тры́дцать гадòў
и три гòды.

Стары лавіў валакòмъ
ры́бу, а старàя прàла
сваю кудзèлю.

Аднагò рàзу іонь ў мòрэ
запусціў вòлокъ, вѣщануў
вòлокъ зъ аднѣмъ мўломъ.

Абъ рыбака́ и абъ ры́бци.

Жыў сабѣ́ дзедъ зъ бабаю
дыхть сінѣго мòра.
Енѣ жылі
у гнилòй землянцы
рòўно тры́дзесць лѣтъ
и три рòки.

Дзедъ ла́паў сѣ́ткою
ры́бу, ба́ба прала
кудзèлю.

Разъ іонь ў морэ
наста́віў сѣ́тку; прѣ́йшла
сѣ́тка зъ одноёю цѣною.

(Минской губ. и уѣздъ). Якъ жиў да быў дѣдъ зъ бабой. Дѣдъ
лавіў рыбу, а баба прала пражу. Вотъ разъ дѣдъ закинуў нѣ-
водъ; глядъ, ашъ ничего нема.

Бѣльскій уѣздъ.

Кобринскій уѣздъ.

Зыў стары́къ зо своёю
стару́хою у самага
ші́няго мòра. Вони зылі

Жывъ бувъ стары́къ съ своею
старухою коло самого
синего моря. Вони жылы

у вѣтхой жемлянкы
румно трійчать лить
и три рѣки.

Старикъ ловиу нѣводомъ
рыбу, старуха прѣла
свое прѣдиво.

Разъ вунъ ў море
закинуу нѣводъ, присѣу
нѣводъ зъ однѣмъ забѣрынемъ.

въ старій зымленцы
ривно трицеть лить
и три роки.

Старый ловивъ нѣводомъ
рыбу, а старая прѣла
свою прѣжу.

Разъ винъ въ морѣ
закынувъ нѣводъ; прышовъ
нѣводъ съ однѣю поплавушкою.

(Волинской губ. Владим. у.). Казка про рыбака и про рыбку.
Живъ соби дидъ та баба каго самага синего мора. Жилы
воны въ старенькой хатци-землянци ривно трійцять лить и три
роки. Дидъ ловивъ неводомъ рыбу, а баба прала мычки. Одного
разу закинувъ дидъ неводъ въ море и вытянувъ іогѣ тилько зъ
муломъ.

2. БАЙКА ИЗЪ ДЕРЕВНИ КАРАКУЛИ БѢЛОСТОКСКАГО УѢЗДА.

Жыу кѣдысь собѣ Ясько. Іонъ не разъ возіу жидѣу. Разъ
прійшоу до ёго одзинъ жидъ и каже: «Яську! завези минѣ до
мѣста, я тобѣ дѣбры грѣши дамъ». Гѣто было ў нѣче и Ясько не
хоцѣу ёго весыци. Жидъ просіу ёго, просіу и каже: «Яську!
хоцъ, пойдзѣмъ до корчмы, я тобѣ дамъ кварту водки». Ясько
каже: «дзѣ я тамъ пойду! не хѣчу исьци и не поѣду; ещѣ копъ
дзѣ разбѣйники забіли». Жидъ сталъ просиць ёго и Ясько пошѣу
зъ нимъ до корчмы, вѣнѣу водку и повѣзъ жидѣ до мѣста. Жидъ
купіу скла ў мѣсци и енѣ ѣхали уже до дому. Дорѣга йишлѣ
чрезъ лѣсъ. Жидъ глянуу на перѣдъ и каже: «Яську! што гѣто
такѣ?» А тамъ стѣяло кѣлька стѣндеры ¹⁾, и Ясько сказау:
«Чуешъ: гѣто мѣси разбѣйники. «Аей, аей, што тѣразъ бѣдзѣ?
енѣ насъ забѣюць!» Жидъ каже: «Яську! я ўлѣзу подъ скло, а

1) Древесный пенъ.

ты їдзь». Улезъ жидъ подъ скло и сѣдзиць, а Ясько ўзяў кія и кѣже тѣкекъ розбойникъ: «Што ты везешь?» И зноў отговѣруе: «нѣ бѣце минѣ, я везу скло». Позней пѣняў кія, екъ дасць по склѣ разъ, други! а жидъ ўсѣ кричиць: «дзинь, дзинь!» не бы то скло пѣнкае. Узяў Ясько коня и їдуць домѣй, а жидъ кѣже: «Яську! а што, розбойникъ уже не задзи?» «Э кѣды мы ихъ уже прѣхѣли», сказаў Ясько. Ёдуць енѣ далей, ажно кѣле дорѣги пне стоиць, и жидъ пытаѣце: «Яську! што гѣто такое? А Ясько кѣже: «Я тобѣ казаў: не їздымо, а то бѣда ещѣ бѣдзе, а што ты не вѣрыў, тожъ гѣто воўкѣ¹⁾»; енѣ насъ уже не пѣсцяць живѣхъ». А жидъ кѣже: «чу, Яську, чи у цибѣ верѣўка есть?» «А дзесць есть кусѣкъ, то на што тобѣ пѣ?» «Чуешь: привяжи мене подъ возомъ и я буду брѣхаць²⁾, бо воўкѣ, ты самъ вѣдаешь, боѣце собѣки». Привязаў ѣнъ жидѣ, а самъ екъ стаў ганѣць кѣни, то ажъ гукъ по лѣси пойшоў, а жидъ ўсѣ, екъ «гимъ гаў», такъ «гимъ гаў!» Одѣхаў Ясько одъ лѣса розвязаў жидѣ и кѣже: «копъ цибѣ, жидъ, хворѣба ўзяла, за цибѣ я дѣйсѣй чѣсто прапѣлохаўсе». Прѣхѣли енѣ до села; жидъ ўзяў ў корчмѣ вѣдки, даў, трѣха и Яськови и кѣже: «уй, ѣкіе кѣпскіе розбѣйникѣ мѣло кѣемъ не забили минѣ!» Зъ гѣтыхъ поръ іѣнъ нигды не їздиў ў нѣче.

3. Пѣсни Слонимскаго ўѣзда.

Цвила рожа въ огрудѣчку
 Чирвонымъ цвѣточкомъ,
 Прѣць, прѣць мой миленькій
 Бѣленькою ночкой (утромъ, чуть свѣтъ).
 Сѣни-жъ мои дубовые,
 Хата на памосци,
 Прѣць, прѣць мои миленькій

¹⁾ Волки.

²⁾ Лаять.

Хоць да мене ў гости.
Бодай тобѣ друшненько
Семъ лѣци хвореци,
Колькижъ будзе въ твоей хаці
Баркунъ зеленеці,
Бодай тобѣ козаченьку
Да не стало ўзросту,
О пойдзи-же утапіся
Зъ високаго мосту.

Ходзиць дзѣўка кало рѣчки,
Бѣлы ручке мые,
А ужъ казакъ утапіўся,
Одна хустка плава.
Той не жаль мнѣ той хустки,
Таго вышиванья,
Одно жаль мнѣ казаченька,
Бѣднаго каханья.

Сивый гѣлупъ, сивый гѣлупъ,
Галупка сивѣйша,
Ойцець милый, матка мила,
Дзевчина милѣйша.
Сѣдзиць голупъ на дубочку,
Галупка на вишни,
Скажы, скажы щіру праўду,
Што маешъ на мысли?
Ой сказала-пъ щіру праўду,
Што люблю, якъ душу,
А ты мене покидаешъ,
Я плакати мушу.
Ой есць ў мне тое зелье
Выже перелазу
Якъ дамъ тобѣ напітисся

Забудзешь одразу».

«Ой дай-же мнѣ того зелья,

Что-пъ це позабыци,

Буду парыць, буду пици,

Капли не опушу,

Ўтеды цебѣ прозобуду,

Якъ очками сплющу (закрою глаза, умру).

Вышла дай за хату, стала приглядацься,

Таталюли, таталюли, таталюсеньки мои,

Ажъ тамъ ѣзде кѣзакъ, дай-же мнѣ свататься,

Таталюли, таталюли, таталюсеньки мои.

А вона не хоче, что зарученая,

Таталюли и проч.

Казакъ не весѣлы, что не мае жонки.

Таталюли и проч.

4. МИНСКОЙ ГУВ. БОРИСОВСКАГО УѢЗДА.

(Записаль Г. А. Приневскій со словъ слѣпного нищаго).

Былина о Борисѣ и Глѣбѣ и Святополкѣ окаянномъ.

Объяснительное сказаніе (sic).

Якъ ў славномъ городѣ Кіевѣ

Якъ жыў сабѣ Владимиръ князь.

Ёнъ ў своемъ домѣ благочинномъ,

Ёнъ ў своей каменной палатѣ

Имѣў собѣ двѣнадцать чадоў.

Ёнъ только залюбіў три чады,

Три чады надежные:

Бориса, Хлѣба, Владимира.

Быў князь Полгей,

Такъ ўзявъ, подѣліў города.

Владимиру чаду даў Кіевъ городъ,

А Чернигоў городъ Хлѣбушку,

И Могилеу Борису.

Владимиръ князь перестановиуся;

Теперь ѣнъ пишетъ листъ грамотный

До святаго Хлѣба, Бориса.

Хлѣбъ-же Борисъ листы смотрать.

Яны усѣвши на лошадей,

Подъ Вышгородъ подъѣзжаючи.

Охъ и яго братъ неустрѣтиу его

Ни съ хлѣбомъ, ни съ солю,

А сустрѣу его со всей злобой,

Зъ вайстримъ мечемъ, зъ вайстримъ копьемъ.

Загубиу ихъ ѣнъ, Бориса копьемъ пробіу,

А Хлѣбушка ножомъ заколоу.

Борисъ и Хлѣбъ просили брата Полгея:

Ой братецъ мой, брате, святой Полгей,

Ой не узрѣй, не губи насъ людей молодыхъ;

Возьми-жъ насъ у свай домъ;

Кабъ мы у твоємъ домѣ побывали

И хлѣба и соли покушали,

И ойца своего и матеръ поминали.

А ўражій сынъ ни ойтецкій сынъ,

Ѧнъ тыя молитвы не слышая,

Садіуся на лошадей со своими слугами.

Подъ Вышгородъ подъѣзжаючи,

Калиновый огонь расклау,

Воронихъ лошадей отпрѣгъ.

У поли полати пораскинууши,

Ѧнъ Бориса копьемъ прибіу,

А Хлѣбушка ножомъ заколдѣ.

Ѧнъ побиуши, погуляуши

Самъ собѣ утѣшается,

Что ему богатство отстается.

Подъ Вышенгородъ подъѣзжаючи,

Подъ нимъ земля зрагонулося,

Ў путь ў дорозѣ замѣшалося.
 Отрочи съ Хлѣба и Бориса
 Лежать мощи всѣ святыя,
 Лежать мощи всѣ святыя,
 Охъ тридцать лѣтъ и три лѣты,
 Ничего мощи не урождаются,
 Ни водой-же, ни отъ вѣтра,
 Ни отъ таго слонца,
 Ни отъ таго лютаго морозу.
 Нихто мощи ни спровѣдае,
 Только спровѣдае самъ Иусъ Христосъ
 И самъ Царь Небесный
 Сослалъ зъ неба трохъ ангелоў.
 Тепера надъ святыми мощами располагаючи,
 Стоять столбы небескіе
 Отъ небесъ ажъ до самой земли.
 Со строили, сбудовали
 Преосвященную камѣнную церкоў,
 Престолъ надъ имъ величающій.
 Какъ заспѣваймо Алилуй, Алилуй,
 Слава Тебѣ Боже.

МИНСКОЙ ГУВ. БОРИСОВСКАГО У.

(Записаль Г. А. Приневскій),

Пѣсня молодежи.

Я ў поли жито жала,
 У мяне ў доми шкода стала:
 Звалилася свякроў зъ тыну,
 Набило ўсю крапиву.
 Ни жаль-же мнѣ свякровочки,
 Якъ жаль же мнѣ крапивочки.
 Я крапивку свиннямъ ссяку,
 А свякроўку на огни спяку.

80000004 169937